

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ НАДАННЯ ПОСЛУГ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

*РОМАНЮК І.А., К.Е.Н., АСИСТЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Виклики, які ставить сучасна економічна система перед аграрними підприємствами, змушують їх шукати взаємозалежності й просторові закономірності в територіальній організації життя суспільства, процесі виробництва та в результатах діяльності. Особливої уваги вимагають питання щодо рівня життя сільського населення, можливостей працевлаштування та отримання джерел доходів на основі використання наявного капіталу аграрних підприємств. Послуги сільського зеленого туризму як напрям диверсифікації економіки аграрних підприємств є одним зі шляхів розвитку села та зниження рівня безробіття серед селян. Ареали розвитку послуг сільського зеленого туризму в аграрних підприємствах сконцентровані на тих територіях, де існують відповідні умови для їх функціонування. Держава на основі використання економічних і політичних важелів формує середовище, в якому функціонують й взаємодіють аграрні підприємства.

Важливим фактом, який свідчить про необхідність розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами, є наявність соціально-економічного аспекту. На селі за останні два десятиліття склалася катастрофічна економічна і демографічна ситуація, яка викликана дією таких чинників: спад сільськогосподарського виробництва; зубожіння населення; міграції трудових ресурсів; зниження народжуваності; зростання рівня смертності. В окремі населені пункти взагалі припинили своє існування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання державної підтримки як основи розвитку надання послуг сільського зеленого туризму досліджували такі вчені-економісти М.В. Багрій, В.П. Братюк, Ю.В. Зінько, М.Д. Корінько, Т.Ю. Лужанська, Л.О. Мармуть, С.Г. Нездоймінов, М.Й. Рутинський, О.А. Сарапіна, Д.М. Стеченко та інші науковці.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення та обґрунтування напрямів державної підтримки надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами дозволяє вирішити, в першу чергу, проблему із зайнятістю населення. Однак, основним стримуючим чинником є відсутність державної підтримки. Державна підтримка надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами – це цілеспрямований вплив з боку держави та її органів, яким державою делеговані відповідні повноваження щодо формування і підтримки туристично-рекреаційного середовища, регулювання обсягів і напрямів туристичних потоків, створення туристичної інфраструктури, охорони рекреаційних ресурсів і заповідних територій, організації відпочинку та вільного часу населення країни, підготовки кадрів для рекреаційно-туристичних комплексів [1, с. 67]. Важливим завданням щодо розвитку сільського зеленого туризму є врегулювання нормативно-правової бази у сфері сільського зеленого туризму зважаючи на мінливі умови зовнішнього середовища. Це має забезпечити ефективну взаємодію державних і громадських структур для успішного розвитку даної галузі.

Законодавчими актами України стосовно послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами є Конституція України, Закони України «Про туризм», «Про особисте селянське господарство», проект Закону України «Про сільський зелений туризм» та деякі інші нормативно-правові акти. Як показав аналіз, для ефективного розвитку й регулювання сільського зеленого туризму слід ввести в дію Закон України «Про сільський зелений туризм», проект якого прийнято Постановою Верховної Ради № 2179 від 16.11.2004 р. Цей Закон визначає загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики України в галузі сільського зеленого туризму та спрямований на забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, охорону здоров'я, безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав при здійсненні туристичних подорожей. Він встановлює засади раціонального використання туристичних ресурсів і регулює відносини, пов'язані з організацією та здійсненням сільського зеленого туризму на території України. У Законі України «Про особисте селянське господарство» визначено, що можливо використовувати ресурси особистих селянських господарств для надання послуг сільського зеленого туризму [2].

Специфічними особливостями, відображеними в проекті Закону України «Про сільський зелений туризм», є зміни щодо специфіки ліцензування туристичної діяльності; обов'язковість (необов'язковість) ліцензування окремих видів сільського зеленого туризму; врегулювання питань, пов'язаних із необхідністю професійної підготовки суб'єктів, які забезпечують та здійснюють діяльність у сфері сільського зеленого туризму; розробка нових типів договорів та уточнення їх змісту, що укладаються між суб'єктом діяльності цього виду та туристом [3]. У проекті пропонується розробити стандарт, який регламентуватиме вимоги щодо надання послуг сільського зеленого туризму, а саме вимоги до приміщень, санітарно-гігієнічних умов, обслуговуючого персоналу, умов харчування, протипожежної безпеки, реєстрації відпочивальників, цивільної відповідальності господарів, страхування майна.

Державне регулювання надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами реалізується шляхом економічного, правового та адміністративного впливу через законодавчі та нормативні акти; державні та міждержавні стандарти; ліцензування окремих видів діяльності; державні норми та нормативи, орієнтовані на світовий ринок; державні програми та плани; фінансово-податкове, грошово-кредитне, тарифне регулювання; інвестиційну, антимонопольну, соціальну, екологічну політику.

На основі аналізу законодавства України щодо послуг сільського зеленого туризму визначено, що основними напрямками державної політики, які сприятимуть подальшому ефективному розвитку цієї сфери є такі: удосконалення правових засад регулювання відносин у цій галузі діяльності; визначення сільського зеленого туризму важливою ланкою туристичної сфери країни, заохочення національних та іноземних інвестицій у цю сферу та створення нових робочих місць; розвиток в'їзного та внутрішнього сільського зеленого туризму, сприяння перетворенню його у високорентабельну та конкурентоспроможну ланку туристичної діяльності; створення належних умов для розвитку послуг сільського зеленого туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності у цій сфері шляхом спрощення та гармонізації податкового, валютного, митного, прикордонного та інших видів регулювання [4, с. 58].

Розвиток послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами повинні підтримуватись як на державному рівні, так і на рівні громадських організацій. Основними її аспектами є аграрно-соціальні, культурно-туристичні та еколого-природничі [5, с. 100]. Тому

для успішного розвитку й регулювання послуг сільського зеленого туризму агроформувань необхідна взаємодія державних і громадських структур, які опікуються відповідними галузями.

Важливою особливістю державного регулювання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами є принципи, які забезпечують взаємоузгодженість економічних інтересів підприємств, суспільства і держави. Їх дотримання має стати своєрідним застереженням безсистемному й руйнівному втручанню в економічний механізм господарювання. Принципи державного регулювання, як і управлінської діяльності, є результатом узагальнення притаманних для них істотних рис, характерних зв'язків і постійно відтворювальних ознак, які стають базовими в роботі уповноважених суб'єктів державного регулювання [6, с. 162]. Отже, державне регулювання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами в Україні передбачає дотримання таких принципів:

- визначення пріоритетних напрямів державної політики;
- розподіл влади між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- закріплення конкретних управлінських функцій за компетенцією органів державного регулювання;
- системність нормативно-правового забезпечення державного регулювання;
- створення фінансової бази;
- цілісність, узгодженість і дієвість механізмів реалізації державної політики.

Основним принципом державного регулювання послуг сільського зеленого туризму агроформувань є делегування функцій та повноважень центрального органу виконавчої влади у цій сфері громадським об'єднанням сільських господарів за умови відповідності таких громадських об'єднань вимогам, визначеним законом. Основні пріоритетні напрями державної політики у сфері надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами визначаються в загальнодержавній програмі розвитку туризму в Україні.

Реалізація державної політики у сфері надання послуг сільського зеленого туризму здійснюється шляхом: визначення і реалізації основних напрямів державної політики в цьому виді діяльності; направлення бюджетних коштів на розробку і реалізацію програм розвитку, популяризацію і рекламу послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами в Україні та за її межами; нормативного

регулювання відносин у даній сфері; делегування повноважень щодо проведення категоризації об'єктів сільського зеленого туризму об'єднанням сільських господарів; організації та ведення статистичного обліку і звітності цього виду діяльності; організації і здійснення державного контролю за дотриманням законодавства; сприяння в ініціюванні, розробці та реалізації міжнародних програм, а також програм, що реалізуються за рахунок зовнішніх інвестицій, грантів тощо у даній сфері; надання всебічної допомоги в створенні належної інфраструктури [7, с. 19].

Основними принципами державної підтримки надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами є рівність умов, націленість на окреме сільське господарство та місцеву громаду, фінансування проєктів у сфері надання послуг сільського зеленого туризму, розвиток сільської інфраструктури, реклама, участь у виставково-ярмаркових заходах, створення фольклорно-культурних заповідників і парків народних промислів (на базі населених пунктів, що є носіями певного бренду), запровадження цілісної системи навчання для зайнятих у сільському зеленому туризмі людей та деякі інші.

Для підтримки розвитку послуг сільського зеленого туризму на рівні регіону необхідно здійснити заходи, спрямовані на створення високорентабельної туристичної галузі, яка має забезпечувати потреби внутрішнього та міжнародного туризму з урахуванням природно-кліматичного, рекреаційного, соціально-економічного й історико-культурного потенціалу регіону та його можливостей [8, с. 159].

За результатами аналізу законодавства України щодо регулювання відносин суб'єктів господарювання у сфері надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами запропоновано шляхи врегулювання нормативно-законодавчого поля, що дасть можливість створити більш сприятливе середовище для відпочинку міського населення та діяльності у сфері сільського зеленого туризму. Чинниками, які поглиблюють наявні проблеми регулювання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами, є:

1. Деякі місцеві громади або органи місцевого управління переоцінюють можливості послуг сільського зеленого туризму для перспективного соціально-економічного розвитку їхніх територій.

2. Погіршення якості навколишнього природного середовища через зростання антропогенного тиску на природні комплекси і відсутність в Україні механізмів його жорсткого регламентування й контролю.

3. Потенційно більш високими є показники злочинності та споживання суспільних благ через нівелювання місцевого культурного рівня, переходу на стандарти масової культури, яку приносять з собою туристи, і появу потреби у вищому рівні життя, ніж це можливо за нинішньої зайнятості у сільськогосподарському виробництві.

4. Втрата селом атмосфери «сільського життя» через надмірні напливи і скучення туристів та їхнє розкуте побутування в селі.

5. Втрата мистецької унікальності виробів народних умільців через зростання попиту на їхню продукцію, а відтак, перехід майстрів до спрощеного дрібносерійного продукування своїх виробів із підкресленням їхньої сувенірної атрибутики.

Власники аграрних підприємств, що надають послуги сільського зеленого туризму потребують спеціальних кредитів для розвитку сільського зеленого туризму на прийнятних умовах, які б враховували потенційні можливості позичальника та забезпечили для банківської установи найменший рівень ризиків [9, с. 35]. З огляду на це необхідно переглянути спеціалізовану програму «Сільський дім» і переорієнтувати її щодо напрямів фінансування з державного бюджету не лише на будівництво житла, а й на облаштування прилеглої до нього території.

Одним з першочергових завдань є категоризація приватних садиб у сфері послуг сільського зеленого туризму, що дозволяє суб'єктам господарювання повідомляти про відповідну якість житлових умов і рівень послуг, встановлювати оплату, яка відповідає певній категорії. Саме такий маркетинговий інструмент сприятиме популяризації певних об'єктів сільського зеленого туризму з підтвердженням відповідним сертифікатом.

Поглиблене вивчення запитів туристів у сфері послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами та пропозиція на ринок нових туристичних послуг стане одним із засобів диверсифікації джерел доходів сільського населення, як компоненти комплексного розвитку сільських територій та сільської інфраструктури, а також як одного із чинників стратегії подолання бідності в сільській місцевості [10, с. 142]. Надання певних преференцій, зокрема й податкових, для суб'єктів господарювання у сфері надання послуг сільського зеленого туризму та максимальне спрощення введення обліку в них лише сприятиме ефективному регулюванню цієї галузі підприємницької діяльності.

Визначені особливості дозволять забезпечити вищий рівень розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними

підприємствами на певній території та позиціонуватимуть його як важливий засіб стимулювання й інвестування соціально-економічного розвитку села: сприяння розбудові інфраструктури села, комплексному розвитку сільських територій і сільської інфраструктури, створенню нових джерел доходів сільського населення, а також кращому забезпеченню відпочинку міських жителів у сільській місцевості; популяризації української культури; поширенню знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України [11, с. 71].

Основні позитивні моменти розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами, які повинні переконати урядові структури в необхідності термінового прийняття законодавчого акту, який би регулював цей перспективний вид туристичної діяльності:

- 1) створення робочих місць, зниження рівня безробіття;
- 2) створення нових каналів реалізації сільськогосподарської продукції, зокрема, виробленої в аграрних підприємствах;
- 3) можливість отримання додаткових доходів;
- 4) розвиток і покращення інфраструктури сільської місцевості (благоустрій вулиць, доріг, розвиток комунікацій тощо);
- 5) збереження та розвиток унікальних народних ремесел;
- 6) підвищення рівня життя населення і подолання бідності;
- 7) популяризація української культури;
- 8) збереження та охорона природи.

За таких умов розвиток перспективної галузі неможливий без дієвого державного регулювання та підтримки.

Однією із найважливіших проблем розвитку туристичної діяльності аграрних підприємств є відсутність суттєвої державної підтримки місцевих ініціатив у розвитку послуг сільського зеленого туризму [12, с. 49]. Проте зарубіжний досвід свідчить, що максимального ефекту в розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами можна досягти лише за умов співпраці органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських і професійних організацій та підприємницьких структур.

Гострими проблемами туристичної діяльності аграрних підприємств є такі: невідповідність туристичної інфраструктури сільських територій світовому рівню та сучасним вимогам споживачів туристичного ринку; відсутність застосування сучасних маркетингових інструментів просування туристичних послуг аграрних підприємств; відсутність сприятливого інвестиційного клімату, що зумовлює нерозвиненість соціальної інфраструктури; недостатній рівень кадрового забезпечення управління туристичною діяльністю в сільській

місцевості; ускладнена на державному рівні стандартизація туристичних послуг, поліпшення їх якості та впровадження ефективних механізмів державного регулювання розвитку послуг сільського зеленого туризму тощо [13, с. 45].

Для розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами необхідно вирішити низку завдань [14, с. 49]. Це перш за все:

- на законодавчому рівні визначити організаційні умови надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами;

- впровадити систему пільгового довгострокового кредитування на розвиток послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами;

- сформувати пропозиції щодо елементів фірмового стилю для ідентифікації послуг сільського зеленого туризму;

- створити інформаційні засоби та технології з даними щодо клієнтської бази та інформуванням клієнтів про пропозиції з послуг відпочину на селі;

- створити державну інституцію для просування за кордоном в'їзного туризму в Україну, в т.ч. сільського зеленого туризму;

- налагодження співпраці з міжнародними і вітчизняними фондами та залучення грантової і фінансової допомоги, участь у міжнародних програмах розвитку послуг сільського зеленого туризму.

Висновки. Проведений аналіз особливостей державного регулювання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами показав, що його розвиток у регіонах України щороку стає більш потужним та одним із перспективних шляхів вирішення соціальних питань щодо зайнятості населення у всіх регіонах та їх соціально-економічного розвитку. Виконання поставлених завдань з регулювання та розвитку послуг сільського зеленого туризму сприятиме якісному розвитку, організації й управлінню сільського зеленого туризму, а також залученню інвестицій в туристичну галузь та економіку України.

Література.

1. **Братюк В.П.** Аналіз досвіду західних країн щодо формування державної політики сприяння розвитку туризму. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 9 (135). С. 63-71.

2. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 29. Ст. 232.

3. Про сільський зелений туризм: проект Закону України від 12.04.2007 р. № 3467. URL : http://tourlib.net/zakon/pro_siltur.htm

4. **Романюк І.А.** Державна підтримка та регулювання розвитку малих підприємств сільського зеленого туризму. *Економіка і менеджмент культури*. № 1. 2017. С. 56-60.

5. **Друк В.В.** Теоретичні аспекти вдосконалення державного управління туристичною сферою. *Економіка та держава*. 2012. № 7. С. 99-101.

6. **Мацдич О.В., Романюк І.А., Нікітіна О.М.** PR-маркетинг як один з інструментів підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Вісник ХНТУСГ : економічні науки*. 2016. Вип. 177. С. 160-165.

7. **Нездоймінов С.Г.** Державно-приватне партнерство в агрорекреаційній сфері регіону. *Агросвіт*. 2013. № 17. С. 17-22.

8. **Батюк А.А., Квятко Т.М., Бабко Н.М.** Суспільні ринкові трансформації: глобальний контекст. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. Харків: ХНТУСГ, 2018. Вип. 193. С. 110-120.

9. **Ігнатенко М.М., Мармуть А.О., Сарапіна О.А.** Соціально-економічний потенціал сільських територій як основа розвитку підприємств сільського зеленого туризму на засадах інноваційності. *Економіка і менеджмент культури*. № 2. 2016. С. 32-38.

10. **Стеченко Д.М., Безуглий І.В.** Імператив державно-приватного партнерства в рекреаційно-туристичній сфері України. *Регіональна економіка*. 2014. № 4. С. 136-146.

11. **Багрії М.В.** Вдосконалення державного регулювання туристичної привабливості сільських територій. *Агросвіт*. 2014. № 14. С. 69-72.

12. **Мармуть А.О., Романюк І.А.** Потенціал конкурентоспроможності підприємницької діяльності у галузі сільського зеленого туризму. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. Бердянськ: Видавель Ткачук О.В., 2017. № 1(37). С. 47-50.

13. **Пеньковський В.С.** Державне регулювання розвитку сільського зеленого туризму з метою диверсифікації підприємницької діяльності. *Молодий вчений*. № 6(21). 2015. С. 43-46.

14. **Севідова І.О.** Пріоритетні напрями реалізації експорторієнтованої стратегії аграрними підприємствами. *Економіка та держава*. 2018. № 2. С. 46-49.

References.

1. **Bratyuk V.P.** (2012). Analiz dosvidu zakhidnykh krayin shchodo formuvannya derzhavnoyi polityky spryannya rozvytku turyzmu [An analysis of the experience of Western countries in the formulation of state policy for promoting tourism development]. *Aktual'ni problemy ekonomiky – Current problems of the economy*, No. 9(135), pp. 63-71 [in Ukrainian].

2. Pro osobyste selyans'ke hospodarstvo : Zakon Ukrayiny vid 15.05.2003 r. № 742-IV [On the personal peasant economy: Law of Ukraine of May 15, 2003 No. 742-IV]. (2003). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, No. 29. Article 232 [in Ukrainian].

3. Pro sil's'kyy zelenyy turyzm: proekt Zakonu Ukrainy vid 12.04.2007 r. № 3467 [On rural green tourism: Draft Law of Ukraine of April 12, 2007 No. 3467]. (2007). *tourlib.net*. Retrieved from: http://tourlib.net/zakon/pro_siltur.htm [in Ukrainian].

4. **Romaniuk I.A.** (2017). Derzhavna pidtrymka ta rehulyuvannya rozvytku malykh pidpryyemstv sil's'koho zelenoho turyzmu [State support and regulation of development of small rural green tourism enterprises]. *Ekonomika i menedzhment kul'tury – Economics and management of culture*, No. 1, pp. 56-60 [in Ukrainian].

5. **Druk V.V.** (2012). Teoretychni aspekty vdoskonalennya derzhavnoho upravlinnya turystychnoyu sferoyu [Theoretical aspects of improving the state management of the tourism sphere]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*, No. 7, pp. 99-101 [in Ukrainian].

6. **Mandych O.V., Romanyuk I.A., & Nikitina O.M.** (2016). PR-marketynh yak odyin z instrumentiv pidvyshchennya konkurentospromozhnosti pidpryyemstva [PR-marketing as one of the tools of increasing the competitiveness of the enterprise]. *Visnyk KHNTUSH: ekonomichni nauky – Bulletin KHNTUA: Economic Sciences*. Issue. 177, pp. 160-165 [in Ukrainian].

7. **Nezdoyminov S.H.** (2013). Derzhavno-privatne partnerstvo v ahrorekreatsiyniy sferi rehionu [Public-private partnership in the agro-recreational sphere of the region]. *Ahrosvit – Agro-world*, No. 17, pp. 17-22 [in Ukrainian].

8. **Batyuk L.A., Kvyatko T.M., & Babko N.M.** (2018). Suspil'ni rynkovi transformatsiyi: hlobal'nyy kontekst [Public market transformations: a global context]. *Visnyk Kharkiv's'koho natsional'nogo tekhnichnogo universytetu sil's'koho hospodarstva: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kharkiv National Technical University of Agriculture: Economic Sciences*, Issue 193, pp. 110-120 [in Ukrainian].

9. **Ihnatenko M.M., Marmul' L.O., & Sarapina O.A.** (2016). Sotsial'no-ekonomichnyy potentsial sil's'kykh terytoriy yak osnova rozvytku pidpryyemstv sil's'koho zelenoho turyzmu na zasadakh innovatsiynosti [Socio-economic potential of rural territories as a basis for development of rural green tourism enterprises on the basis of innovation]. *Ekonomika i menedzhment kul'tury – Economics and management of culture*, No. 2, pp. 32-38 [in Ukrainian].

10. **Stechenko D.M., & Bezuhlyy I.V.** (2014). Imperatyv derzhavno-privatnoho partnerstva v rekreatsiyno-turystychniy sferi Ukrainy [The imperative of public-private partnership in the recreational and tourism sphere of Ukraine]. *Rehional'na ekonomika – Regional economy*, No. 4, pp. 136-146 [in Ukrainian].

11. **Bahriy M.V.** (2014). Vdoskonalennya derzhavnoho rehulyuvannya turystychnoyi pryvabylosti sil's'kykh terytoriy [Improvement of state regulation of tourist attractiveness of rural territories]. *Ahrosvit – Agro-world*, No. 14, pp. 69-72 [in Ukrainian].

12. **Marmul' L.O., & Romaniuk I.A.** (2017). Potentsial konkurentospromozhnosti pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti u haluzi sil's'koho zelenoho turyzmu [Competitiveness potential of entrepreneurship in rural green tourism]. *Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu – Bulletin of Berdyansk University of Management and Business*, No. 1(37), pp. 47-50 [in Ukrainian].

13. **Pen'kovs'kyi V.S.** (2015). Derzhavne rehulyuvannya rozvytku sil's'koho zelenoho turyzmu z metoyu dyversyfikatsiyi pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti [State regulation of the development of rural green tourism in order to diversify entrepreneurial activity]. *Molodyi vcheny* – *Young scientist*, No. 6 (21), pp. 43-46 [in Ukrainian].

14. **Syevidova I.O.** (2018). Priorytetni napryamy realizatsiyi eksportooriyentovanoi stratehiiy ahrarnymy pidpryyemstvamy [Priority directions of implementation of export-oriented strategy by agricultural enterprises]. *Ekonomika ta derzhava* – *Economy and state*, No 2, pp. 46-49 [in Ukrainian].

Анотація.

Романюк І.А. Основні напрями державної підтримки надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами.

Мета. Визначення та обґрунтування напрямів державної підтримки надання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами. *Методи дослідження.* Були використані як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання: діалектичний, монографічний, історичний, системно-структурного аналізу й синтезу, проблемно- та програмно-цільового підходів. *Результати дослідження.* У статті на основі аналізу законодавства України щодо послуг сільського зеленого туризму визначено основні напрями державної політики. Виявлено принципи державного регулювання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами. Обґрунтовано чинники, які поглиблюють наявні проблеми регулювання послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами. Визначено низку завдань, які необхідно вирішити для розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами. *Наукова новизна.* Пропозиції щодо розширення державної підтримки з наданням послуг сільського зеленого туризму через інструменти прямого й непрямого впливу. *Практична значущість.* Висновки й результати статті можуть бути використані у навчально-науковому процесі економічних факультетів вищих навчальних закладів. Їх доцільно передати для практичного використання в управлінні туристичною діяльністю на рівні підприємств, у діяльності громадських організацій, сільських громад. *Перспективи подальших досліджень.* Виконання поставлених завдань з регулювання та розвитку послуг сільського зеленого туризму аграрними підприємствами сприятиме якісному розвитку, організації й управлінню сільського зеленого туризму, а також залученню інвестицій в туристичну галузь та економіку України.

Ключові слова: аграрні підприємства, сільський зелений туризм, послуги, державні підтримка, напрями, проблеми, чинники.

Аннотация.

Романюк И.А. Основные направления государственной поддержки предоставления услуг сельского зеленого туризма аграрными предприятиями.

Цель. Определение и обоснование направлений государственной поддержки предоставления услуг сельского зеленого туризма аграрными предприятиями. *Методы исследования.* Были использованы как общенаучные, так и специальные методы научного познания: диалектический, монографический, исторический, системно-структурного анализа и синтеза, проблемно и программно-целевого подходов. *Результаты исследования.*

В статье на основе анализа законодательства Украины по услугам сельского зеленого туризма определены основные направления государственной политики. Выявлены принципы государственного регулирования услуг сельского зеленого туризма аграрными предприятиями. Обоснованы факторы, которые углубляют существующие проблемы регулирования услуг сельского зеленого туризма аграрными предприятиями. Определен ряд задач, которые необходимо решить для развития услуг сельского зеленого туризма аграрными предприятиями. Научная новизна. Предложения по расширению государственной поддержки с предоставлением услуг сельского зеленого туризма через инструменты прямого и косвенного воздействия. Практическая значимость. Выводы и результаты статьи могут быть использованы в учебно-научном процессе экономических факультетов высших учебных заведений. Их целесообразно передать для практического использования в управлении туристической деятельностью на уровне предприятий, в деятельности общественных организаций, сельских общин. Перспективы дальнейших исследований. Выполнение поставленных задач по регулированию и развитию услуг сельского зеленого туризма аграрными предприятиями будет способствовать качественному развитию, организации и управлению сельского зеленого туризма, а также привлечению инвестиций в туристическую отрасль и экономику Украины.

Ключевые слова: *аграрные предприятия, сельский зеленый туризм, услуги, государственные поддержка, направления, проблемы, факторы.*

Abstract.

Romaniuk I.A. Main directions of state support for rendering rural green tourism services by agricultural enterprises.

Goal. Identification and justification of directions of state support for providing rural green tourism services to agricultural enterprises. Research methods. Both general scientific and special methods of scientific cognition were used: dialectical, monographic, historical, system-structural analysis and synthesis, problem- and program-target approaches. Results of the research. In the article the main directions of state policy are determined on the basis of the analysis of the legislation of Ukraine on rural green tourism services. The principles of state regulation of rural green tourism services by agrarian enterprises are revealed. The factors that aggravate the existing problems of regulation of rural green tourism services by agricultural enterprises are substantiated. A number of problems that need to be solved for the development of rural green tourism services by agricultural enterprises are identified. Scientific novelty. Proposals for expanding state support for rural green tourism through direct and indirect impact instruments. Practical importance. The conclusions and results of the article can be used in the educational process of economic faculties of higher educational establishments. They should be transferred for practical use in the management of tourism at the enterprise level, in the activities of public organizations and rural communities. Prospects for further research. The fulfillment of the tasks set for the regulation and development of rural green tourism services by agricultural enterprises will contribute to the qualitative development, organization and management of rural green tourism, as well as attracting investments in the tourism industry and economy of Ukraine.

Key words: *agricultural enterprises, rural green tourism, services, state support, directions, problems, factors.*